

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเกี่ยวกับการใช้คำไทยและความคงอยู่ของการเรียนในวิชาภาษาไทย ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนโดยการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งเป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำไทย แบ่งเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้
 - 1.1 คำ ความหมายของคำและความสำคัญของคำ
 - 1.2 ลักษณะของคำในภาษาไทย
 - 1.3 ระดับของคำในภาษาไทย
 - 1.4 หลักการเลือกใช้ถ้อยคำที่ถูกต้องในการสื่อความหมาย
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแสดงละคร แบ่งเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้
 - 2.1 ความหมายของการแสดงละคร
 - 2.2 ประเภทของการแสดงละคร
 - 2.3 หลักการสอนโดยการแสดงละคร
 - 2.4 ข้อควรคำนึงของการจัดกิจกรรมการแสดงละคร
 - 2.5 ประโยชน์ของการนำการแสดงละครมาใช้ในการเรียนการสอน
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านบทสนทนา แบ่งเป็นหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้
 - 3.1 ความหมายของบทสนทนาและการอ่านบทสนทนา
 - 3.2 การสอนการอ่านบทสนทนา
 - 3.3 ลักษณะของบทสนทนา
 - 3.4 ลักษณะที่ดีของบทสนทนา
 - 3.5 ลีลาการอ่าน
 - 3.6 ประโยชน์ของการนำการอ่านบทสนทนามาใช้ในการเรียนการสอน

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคงอยู่ของการเรียน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำไทย

คำและความสำคัญของคำ

ในการใช้ภาษาเพื่อการติดต่อสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นการพูด การอ่าน หรือการเขียน ถือว่า คำเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ เพราะผู้ที่ใช้ภาษาได้ดี จะต้องรู้จักคำ ยิ่งรู้จักมากเท่าไร ก็ยิ่งส่งผลให้ประสิทธิภาพในการสื่อสารมีมากขึ้นเท่านั้น ประทีป วาทิกทินกร (2514) วรณ แก้วแพรง (2524) และอัครา บุญทิพย์ (2525) กล่าวถึง ความสำคัญของคำในทำนองเดียวกันว่า คำเป็นสิ่งสำคัญเบื้องต้นในการใช้ภาษาติดต่อกัน คำเปรียบเสมือนเมล็ดโลหิตของภาษา เมล็ดโลหิตช่วยให้คนมีชีวิตอยู่ได้ฉันใด คำก็ทำให้ภาษายังยืนอยู่ได้ฉันนั้น ผู้ที่จะใช้ภาษาได้ดีต้องรู้จักคำและความหมายของคำให้ถ่องแท้เสียก่อนจึงจะสามารถเลือกคำมาใช้ได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมจนสื่อความได้เป็นที่เข้าใจตรงกัน สอดคล้องกับคำกล่าวของ ม.ล.บุญเหลือ เทพยสุวรรณ (2523) ที่ว่า อุปสรรคหรือความบกพร่องของการใช้ภาษาในการสื่อสาร เกิดจากความไม่รู้ หรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ซึ่งก็หมายถึงว่า การไม่รู้จักคำ หรือรู้จักแต่ไม่เข้าใจความหมายอย่างถ่องแท้ และนำมาใช้ผิด ๆ นั้นเอง

ดังนั้น คำจึงมีความสำคัญและจำเป็นที่เราจะต้องเรียนรู้และเข้าใจความหมายให้ดี เพื่อจะได้นำไปใช้ในการพูดและเขียนอย่างถูกต้องและเหมาะสม ช่วยให้การสื่อสารนั้นมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความหมายของคำ

การรู้จักความหมายของคำ ช่วยให้ผู้ใช้ภาษาสามารถสื่อความได้เป็นที่เข้าใจตรงกัน คำบางคำอาจมีความหมายเดียว แต่คำบางคำอาจมีหลายความหมาย ซึ่งความหมายของคำอาจกว้างขวางหรือแคบจำกัดขึ้นอยู่กับคำแต่ละคำ ประทีป วาทิกทินกร (2514) และวนิดา เสนิเศรษฐ์ และคณะ (2531) ให้ความหมายของคำไว้ 2 ประการเหมือนกันคือ คำที่มีความโดยอรรถ หรือความหมายโดยตรง หมายถึง ความหมายที่แปลตามรูปคำ ตามพจนานุกรม เช่น เสือ

หมายถึง สัตว์ร้ายชนิดหนึ่ง เป็นต้น และคำที่มีความหมายโดยนัย หมายถึง ความหมายที่เป็นลักษณะเปรียบเทียบ ไม่แปลตามตัว ผู้ฟังต้องเข้าใจให้ตรงจุดประสงค์ของผู้พูดจึงจะเกิดประโยชน์ เช่น เสือ หมายถึง คนที่ร้าย และเหี้ยมโหด ฉลาดแกมโกงแบบเสือ เป็นต้น

ส่วน วรรณ แก้วแหวก (2524) และสวณิต ยมาภัย (2532) ได้แบ่งความหมายของคำไว้ใกล้เคียงกัน 5 ประการ ดังนี้

1. ความหมายโดยตรง หรือความหมายปกติของคำ ซึ่งก็คือความหมายในพจนานุกรมนั้นเอง
2. ความหมายเชิงอุปมา หมายถึง ความหมายของคำที่กลายไปจากความหมายเดิมอาศัยลักษณะคล้ายกันหรือเข้ากันได้เป็นหลักเทียบเคียง คล้ายกับความหมายโดยนัย
3. ความหมายแฝง เป็นความหมายย่อยที่เร้นอยู่ในความหมายใหญ่หรือความหมายปกติของคำ เพื่อบอกลักษณะหรือรายละเอียดบางอย่างของความหมายใหญ่อีกชั้นหนึ่ง ส่วนใหญ่มักปรากฏในคำกริยาและคำขยาย เช่น ขึ้น - ยกขึ้น ตั้งขึ้น หรือ ลง - ยกลง วางลง เป็นต้น
4. ความหมายตามบริบท ได้แก่ ความหมายของคำที่ขึ้นอยู่กับความหมายในประโยคหรือลักษณะของประโยค อาจเป็นคำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกัน ตรงกันข้ามกัน หรือพ้องเสียงกัน เช่น

ต้นไม้ขึ้นงาม	หมายความว่า	ต้นไม้งอกงาม
เขากำลังมีขึ้น	หมายความว่า	เขากำลังโชคดี ทำอะไรก็ประสบผลสำเร็จ
เขานั่งเชือก	หมายความว่า	เขามัดเชือกให้แน่น
ไก่ขัน	หมายความว่า	เสียงร้องของไก่

ฯลฯ

5. ความหมายจิตประหวัด ได้แก่ ความหมายที่เกี่ยวข้องอยู่กับประสบการณ์ ความรู้สึก หรือทัศนคติตามพื้นฐานหรือภูมิหลังของแต่ละคน เช่น เมื่อได้ยินเสียงกระดิ่ง เด็ก ๆ อาจจะนึกถึง รถขายไอศกรีม แม่บ้านนึกถึง รถเก็บขยะ หรือชวานานึกถึง กระดิ่งที่คว่ำควาย เป็นต้น จากแนวความคิดดังกล่าว พอจะสรุปได้ว่า ความหมายของคำนั้นมี 2 ประการใหญ่ ๆ คือ ความหมายโดยตรงและความหมายโดยนัย ซึ่งแยกย่อยได้หลายอย่างตามความเห็นของหลายท่าน ดังกล่าวมาแล้ว ดังนั้นเมื่อคำมีความหมายได้หลายประการ ผู้ใช้คำควรระลึกรู้เสมอว่า

คำคำเดียว อาจมีหลายความหมาย คำบางคำมีความหมายโดยตรง คำบางคำมีความหมายโดยนัย และคำบางคำมีความหมายใกล้เคียงกันแต่ไม่เหมือนกัน ใช้แทนกันไม่ได้ ดังนั้นผู้ใช้คำในภาษาไทย จึงควรคำนึงถึงลักษณะดังกล่าว เพื่อให้ผู้อ่าน ผู้ฟัง สามารถเข้าใจความหมายได้ตรงตามผู้เขียน และผู้พูดต้องการ การสื่อสารในภาษาไทยก็จะมีประสิทธิภาพตามไปด้วย

ลักษณะของคำ

คำที่ใช้ในการสื่อความหมายในภาษาไทยมีลักษณะที่แตกต่างกันออกไปหลายประการ เท่าที่นักภาษาศาสตร์จำแนกไว้ นอจะสรุปได้ 7 ลักษณะ ตามแนวความเห็นของ สุนิต ยมาภัย (2532) และประภาศรี สีหอำไพ (2534) ดังนี้

1. คำภาษาพิธีการ เป็นภาษาที่ใช้ในโอกาสที่สำคัญเป็นพิเศษ เช่น งานพระราชพิธี เป็นต้น
2. คำภาษามาตรฐาน หรือคำภาษาทางการ เป็นคำภาษาภาคกลางที่คนไทยใช้ในการติดต่อสื่อสารกันอย่างเป็นทางการ ตามระเบียบแบบแผน เช่น ภาษาที่ใช้ในตำรา วิชาการ หนังสือราชการ เป็นต้น
3. คำภาษาสุภาพ หรือคำภาษากึ่งทางการ เป็นคำภาษาที่ใช้เพื่อการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจกันด้วยความรวดเร็ว มีความสละสลวยเป็นที่ยอมรับของสุภาพชนทั่วไป เช่น ภาษาที่ใช้พูดทางวิทยุ หรือโทรทัศน์ ที่ผู้ฟังเป็นบุคคลทั่ว ๆ ไป
4. คำภาษาเขียน คือ คำภาษาที่เป็นลายลักษณ์อักษรบันทึกไว้เป็นหลักฐาน เช่น การเขียนรายงาน ตำรา เอกสารทางราชการ มีรูปแบบการเขียนตามเกณฑ์การใช้ภาษาที่กำหนดไว้เป็นหลัก
5. คำภาษาพูด หรือภาษาสนทนา เป็นคำที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างบุคคลที่มีความสัมพันธ์กัน อาจไม่ถึงขั้นสนิทสนม หรือสนิทสนมก็ได้ ภาษาที่ใช้ไม่จำเป็นต้องเป็นทางการแต่ควรมีความไพเราะ สุภาพ
6. คำภาษาหนังสือพิมพ์ เป็นคำที่ใช้เฉพาะวิชาชีพหนังสือพิมพ์ เน้นการใช้ถ้อยคำที่สั้น สละดุดตาผู้อ่าน
7. คำภาษาไทยในโรงเรียน คือ คำภาษาไทยที่ฝึกทักษะการใช้ภาษาตามที่หลักสูตร กำหนดไว้ ลักษณะครอบคลุมเรื่องหลักภาษา การใช้ภาษา วรรณคดี โดยครูภาษาไทยแนะแนวทาง

ในการฝึกหัดการใช้ภาษาตามมาตรฐาน รวมทั้งคอยแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียนอยู่เสมอ
จากทฤษฎีดังกล่าว จึงสรุปว่า คำภาษาไทยที่ใช้ในการสื่อสารนั้น มีลักษณะแตกต่างกัน ผู้ใช้จะเลือกคำลักษณะใดมาใช้ขึ้นอยู่กัโอกาส เวลา และสถานที่ที่จะใช้

ระดับของคำ

ระดับของคำ หรือระดับของภาษา หมายถึง ความลดหลั่นของถ้อยคำและการเรียบเรียงถ้อยคำที่ใช้ตามโอกาส กาลเทศะ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เป็นผู้พูดหรือผู้เขียนและผู้ฟัง หรือผู้อ่าน ประไพ เริงฉลาด (2526) และนพดล จันทรเพ็ญ (2531) ได้แบ่งระดับของคำตามลักษณะการนำไปใช้ไว้สอดคล้องกันได้ 2 ระดับคือ คำที่ใช้ไม่เป็นทางการ ได้แก่ คำปากหรือคำตลาด คำสแลง คำหยาบ คำหนังสือพิมพ์ คำโฆษณา คำเฉพาะกลุ่มหรือเฉพาะอาชีพ คำเฉพาะวิชา คำภาษาถิ่น และคำโบราณ อีกระดับคือ คำที่ใช้อย่างเป็นทางการ ได้แก่ คำราชาศัพท์ และคำสุภาพ

เมื่อภาษาไทย มีระดับของภาษา คือ มีการใช้ถ้อยคำลดหลั่นกันลงมา ตามความสัมพันธ์ของผู้ใช้ภาษา ดังนั้น การใช้คำในภาษาไทย จึงควรคำนึงถึงลักษณะและระดับของภาษาดังกล่าวด้วยเสมอ ทั้งนี้เพื่อให้การสื่อสารนั้นเป็นที่เข้าใจกัน คงไว้ซึ่งความมุงคงามและความสละสลวยของภาษาไทย และเป็นการสืบทอดวัฒนธรรมทางภาษาที่ดำรงไว้ด้วย

หลักการเลือกใช้ถ้อยคำที่ถูกต้องในการสื่อความหมาย

ประทีป วาทิกทินกร (2514) และวรรณ แก้วแพรง (2524) ได้เสนอแนวทางในการเลือกคำมาใช้ในการสื่อความหมายไว้สอดคล้องกับความเห็นของ วนิดา เสนีเศรษฐและคณะ (2531) ดังนี้

1. ใช้คำให้ถูกต้องตรงความหมาย
2. ใช้คำให้เหมาะสม ได้แก่ เหมาะสมกับกาลเทศะ เหมาะสมกับบุคคล และเหมาะสมกับข้อความ
3. ใช้คำให้ชัดเจน เป็นที่รู้จักกันดี เลี่ยงการใช้ศัพท์บัญญัติ คำที่เลือกมาใช้นั้นจะต้องใช้ให้สิ้นกระแสความ ไม่ละข้อความไว้ อาจจะเข้าใจเฉพาะผู้ใช้ ซึ่งจะไม่ประสบผลสำเร็จในการสื่อสาร พยายามเลือกคำที่ใช้แล้ว ผู้ฟังหรือผู้อ่านมองเห็นภาพ จะช่วยให้การสื่อความหมายเห็นผลดีขึ้น

4. ใช้คำให้มีน้ำหนัก ไม่ฟุ่มเฟือย อาจใช้คำเปรียบเทียบ คำพ้องเพย สุภาพิต หรือ คำซ้ำ ๆ เพื่อให้ข้อความนั้นมีความหมายดีและมีน้ำหนักขึ้น
5. ใช้คำให้ถูกต้องตามหลักภาษาไทย ตามแบบประโยคภาษาไทย ไม่ควรใช้ภาษาปะปนกันหลายระดับ หรือใช้สำนวนต่างประเทศ
6. หลีกเลี่ยงการใช้คำที่มีความหมายกำกวม เข้าใจยาก จะเป็นอุปสรรคอย่างยิ่งในการใช้ภาษา

นอกจากนี้แล้ว การใช้คำยังต้องคำนึงถึงความถูกต้องในการสะกด การันต์ การเว้นวรรคตอน การใช้ลักษณนาม และเลือกคำขยายมาใช้ให้ถูกที่ เพราะในปัจจุบันมีผู้ใช้ภาษาจำนวนมากไม่น้อยที่มักใช้ภาษาตามความสะดวกสบายและความนิยมของตน จนลืมนึกไปว่าภาษาไทยนั้นมีลักษณะเด่นเฉพาะตัวที่เป็นเอกลักษณ์ไม่เหมือนภาษาของชาติอื่นใด

กล่าวโดยสรุปก็คือ การเลือกคำมาใช้ในภาษาไทยนั้น มีหลักที่ควรยึดถือ 2 ประการใหญ่ ๆ คือ ใช้คำให้ตรงความหมายและใช้คำให้เหมาะสม นอกจากจะใช้คำให้ตรงความหมายและใช้คำให้เหมาะสมแล้ว ผู้ใช้คำยังต้องคำนึงถึงความสุภาพ ไพเราะ ตามความนิยมของคนในสังคมด้วย ทั้งนี้เพื่อให้ข้อความที่ผู้เขียนหรือผู้พูดสามารถสื่อความไปยังผู้อ่านหรือผู้ฟังได้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง แสดงให้เห็นว่าผู้ใช้ภาษามีมาตรฐานถูกต้องในการใช้ภาษาสื่อความหมาย ผู้วิจัยจึงเลือกเนื้อหาที่เกี่ยวกับการใช้คำที่มีความหมายเหมือนกัน คล้ายกันและเกี่ยวข้องกันให้เหมาะสมกับกาลเทศะ บุคคล และข้อความ เพื่อใช้สร้างแผนการสอนโดยการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการแสดงละคร

ความหมายของการแสดงละคร

การแสดงละครนับเป็นสื่อการสอนประเภทวิธีการที่น่าสนใจมากอย่างหนึ่ง เพราะสามารถนำมาใช้ได้ดีในทุกๆระดับการศึกษา ลัดดา ศุภปริดี (2522) ฉวีวรรณ กิณางค์ (2524) และวิชาญ สว่างวงศ์ (2528) กล่าวถึง ความหมายของการแสดงละครไว้ในทำนองเดียวกันว่า การแสดงละคร หมายถึง การแสดงที่กำหนดขึ้นเป็นเรื่องเป็นราว มีการกำหนด

พฤติกรรม อารมณ์ ความรู้สึกและคำพูดไว้ก่อนแล้วให้ผู้แสดง แสดงไปตามบทบาทที่กำหนดไว้ นั้น กล่าวกันว่า การแสดงละครเป็นการจัดสภาพการแสดงให้เห็นถึงชีวิตความเป็นอยู่ อุปนิสัยหรือ ประเพณีของสังคมซึ่งใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด จุดมุ่งหมายของการแสดงละคร สุจริต นีเอรชอบ (2531) กล่าวว่าไว้ว่า เพื่อความบันเทิงใจของผู้แสดงเองและผู้ชมด้วย ส่วน ชวลิต ผู้ภักดี (2527) กล่าวว่า การแสดงละคร มีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึก ทักษะทางการใช้ภาษาอย่างสร้างสรรค์

จากทรรศนะต่าง ๆ ประมวลได้ว่า การแสดงละครนั้น เป็นการแสดงชนิดหนึ่งที่มีจุดมุ่งให้ ความรู้และความบันเทิง เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้แสดงออก เป็นการฝึกทักษะทั้งสี่ทางภาษา ซึ่งได้แก่ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน การแสดงละครต้องมีการเตรียมตัวฝึกซ้อม มาเป็นอย่างดี

ปัจจุบันละครของไทยเจริญก้าวหน้าขึ้นมาก มีการใช้วิทยาการใหม่ ๆ เข้ามา เพื่อให้ การแสดงละครน่าสนใจมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ละครประเภทนี้ได้แก่ ละครวิทยุและละครโทรทัศน์ ซึ่งนิพนธ์ ศศิธร และคณะ (2524) ได้ให้รายละเอียดของละครทั้งสองประเภทไว้ดังนี้

ละครวิทยุ เริ่มมีมาประมาณ 40 กว่าปี เดิมมีบทเจรจาเล็กน้อย นอกนั้นใช้ มโหรีบรรเลง ต่อมาเจรจาเพิ่มมากขึ้น ดนตรีเป็นส่วนประกอบหรือคั่นระหว่างตอน สมัยก่อนจะมี บทบรรยายของผู้บรรยายด้วย เพราะผู้บรรยายจะทำหน้าที่บรรยายฉาก ลักษณะตัวละคร เป็นต้น ปัจจุบันใช้ตัวละครเป็นผู้บอกสิ่งเหล่านี้โดยการสนทนาระหว่างตัวละคร เสียงประเภทอื่น ๆ เช่น เสียงรถ เสียงเปิดปิดประตู ฯลฯ การเลือกตัวละคร เลือกเสียงเป็นหลัก บุคลิกไม่จำเป็นเพราะ มองไม่เห็นฟังแต่เสียง

ปัจจุบันละครวิทยุเป็นที่นิยมมากพอสมควร โดยเฉพาะในด้านการเรียนการสอน ในคู่มือ การสอนภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ของกรมวิชาการ ได้เสนอแนะการสอนภาษาไทยโดยการ แสดงละครวิทยุไว้ว่า ครูสามารถนำการแสดงละครวิทยุมาใช้สอนภาษาไทยได้โดยใช้เครื่องขยาย เสียงเป็นอุปกรณ์ ให้มีผู้บรรยายและตัวละครตามเรื่องที่เรียน ก่อนการแสดงให้นักเรียนเตรียม อ่าน ฝึกทำเสียง และแสดงท่าทางให้ถูกต้องตามบทบาทด้วย

ละครโทรทัศน์ เป็นละครซึ่งผู้ดูเห็นภาพ ได้ยินเสียง ผู้จัดจึงมีอิทธิพลในการแสดงมาก เป็นพิเศษ ละครโทรทัศน์นั้นจะเป็นละครประเภทใดก็ขึ้นอยู่กับผู้จัด ละครโทรทัศน์ปัจจุบันเป็นที่นิยม

กันอย่างกว้างขวาง จะเห็นได้จากมีรายการที่เป็นละครสำหรับเด็ก นอกจากจะให้ความบันเทิงแล้วยังได้สอดแทรกความรู้ที่เหมาะสมกับเด็กอีกด้วย

กล่าวโดยสรุปก็คือ การแสดงละครเป็นรูปแบบหนึ่งที่ครูผู้สอนภาษานิยมนำมาใช้ในการเรียนการสอนมาก ฉวีวรรณ กินาวงค์ (2524) กล่าวว่า ละครประกอบบทเรียน เป็นวิธีการสอนที่ใช้มาก เพราะทั้งผู้เล่นและผู้ดูจะได้รับความรู้ ตลอดจนความสนุกสนานเพลิดเพลินไปด้วย ใช้ได้เกือบทุกวิชา แต่ส่วนมากจะนิยมใช้ในการสอนวิชาภาษาไทย ละครที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน จะเป็นการแสดงเหตุการณ์หรือเรื่องราวต่าง ๆ อาจมีการเตรียมตัวล่วงหน้าหรือไม่ก็ได้ ตัวละครจะพูดหรือไม่พูดก็ได้ เวลาแสดงจะมีเครื่องแต่งกาย ฉาก แสง เสียง หรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้แล้วแต่ประเภทของละครนั้น ๆ

ประเภทของการแสดงละคร

ชาญชัย ศรีไสยเพชร (2525) ได้แบ่งประเภทของการแสดงละครที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน ไว้หลายประเภทคือ ละครใบ้ เป็นการแสดงโดยใช้ท่าทาง ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายแทนคำพูดหรือสัญลักษณ์ของตัวละครนั้น ๆ ไม่มีการพูด การสนทนา อาจมีการบรรยายประกอบท่าทางด้วยก็ได้ นอกนั้นก็ยังมีละครสั้น ละครล้อเลียน ละครเลียนแบบ ซึ่งเป็นการแสดงที่จัดอย่างไม่เป็นทางการ ไม่มีการจัดเวทีหรือจัดแต่งเครื่องแต่งกายของตัวแสดง อาจเป็นการแสดงเลียนแบบ เสียดสี เพื่อให้เกิดเจตคติ หรือค่านิยมที่ถูกต้อง การแสดงละครสั้น ละครเลียนแบบ ผู้สอนจะให้มีการซักซ้อมการแสดงก่อนก็ได้แต่ไม่จริงจังนัก ส่วนการแสดงอีกประเภทหนึ่งที่กำหนดบทบาทของตัวละครให้แต่คำพูด บทสนทนาและอารมณ์ ให้ผู้แสดง แสดงไปตามจินตนาการของผู้แสดงเอง เรียกว่า การแสดงละครที่ไม่มีการเตรียมตัวมาก่อน ส่วน นาฏการเป็นละครประเภทสุดท้ายที่ ชาญชัย ศรีไสยเพชร แบ่งไว้ถือเป็นการแสดงที่เป็นทางการ มีการเตรียมตัวล่วงหน้า มีบทของตัวละคร มีการจัดฉาก เวทีและมีการซักซ้อมก่อนการแสดง

ตามแนวคิดของ ฉวีวรรณ กินาวงค์ (2524) ละครที่ใช้ประกอบการเรียนการสอน แบ่งเหมือนกับ ชาญชัย ศรีไสยเพชร แต่รวมละครสั้น ละครล้อเลียน และละครเลียนแบบ เป็นการแสดงละครประเภทสร้างสรรค์ และเพิ่มการแสดงหุ่นเข้ามาด้วย เพราะการแสดงหุ่นเป็นกิจกรรมการแสดงละครที่ใช้หุ่นในการถ่ายทอดเรื่องราว หรือแนวความคิดด้วยวิธีง่าย ๆ เพื่อให้ผู้ดูเข้าใจเรื่องราวไปตามนั้น ไม่มีรายละเอียดมาก การแสดงหุ่นที่ใช้กันมากได้แก่ หุ่นหนังตะลุง

หุ่นเลียบไม้ หุ่นสวมมือ หุ่นนิ้วมือ หุ่นกระบอก และหุ่นชัก

จากแนวความคิดดังกล่าวนี้พอจะประมวลได้ว่า การแสดงละครที่เหมาะสมจะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนนั้นมีหลายรูปแบบ ผู้สอนสามารถเลือกใช้ได้ตามความเหมาะสม ทั้งนี้ควรคำนึงถึงโอกาสที่จะแสดงด้วย ควรเปิดโอกาสให้ผู้แสดงได้ใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์อย่างเต็มที่ ที่สำคัญคือควรสร้างสถานการณ์เลียนแบบประสบการณ์ที่เคยเกิดแก่ตัวเด็กแล้วให้เด็กแสดง จะทำให้เด็กชอบและสนใจที่จะเข้าร่วมในกิจกรรม ทำให้เกิดประโยชน์มากในการจัดกิจกรรมการแสดง

หลักการสอนโดยใช้การแสดงละคร

หลักการสอนโดยใช้การแสดงละคร เป็นการสอนที่แตกต่างจากการสอนแบบปกติธรรมดาทั่วไป ทั้งนี้เพราะการสอนโดยการแสดงละคร ต้องมีการเตรียมการสอนและเตรียมการแสดง ตลอดจนการชักซ้อมบทละครไว้ล่วงหน้าเป็นส่วนใหญ่ ดังที่กระทรวงศึกษาธิการ (2521) ได้เสนอแนะแนวทางการนำการแสดงละครมาเป็นกิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย สำหรับชั้นประถมศึกษา ไว้ดังนี้

1. การเตรียมการสอน ควรเลือกเรื่องไว้ก่อนว่า ถึงตอนไหนจะให้ผู้เรียนเรียนโดยใช้กิจกรรมการสอนแบบละครประเภทใด
2. คัดเลือกตัวแสดงไว้ก่อน
3. ควรต้องมีการสรุปผลหลังจากการแสดงบทบาทจบลงทุกครั้ง
4. ควรเตรียมสิ่งต่าง ๆ ให้พร้อมก่อนการแสดง เช่น เตรียมสถานที่ ฉาก หรือเวทีแสดง เตรียมผู้เรียนที่จะเป็นผู้สังเกตการณ์และผู้ที่จะแสดงบทบาท
5. ขณะแสดงควรปล่อยให้เด็กเรียนแสดงไปเอง อย่าขัดขึ้นกลางคัน แต่ก็ไม่ควรให้แสดงเยิ่นเยื้อนานเกินไป ผู้เรียนที่เป็นผู้สังเกตการณ์จะเบื่อหน่าย ไม่อยากชมการแสดงต่อไป หากข้อสรุปไม่ได้จะเป็นการเสียเวลาไปเปล่า ๆ

ในทรรศนะของ Peter Chilver (1978 : อ้างถึงใน สุวรรณี ยหะกร, 2530) ผู้เขียนหนังสือชื่อ การปรับปรุงการสอนการละคร (Teaching Improvised Drama) ได้กล่าวถึง การสอนโดยใช้การแสดงละครว่ามีขั้นตอนการสอนคล้ายกับกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกล่าวไว้ข้างต้นคือ ต้องมีขั้นเตรียมการ ขั้นการดำเนินการ ขั้นการแสดง โดยเพิ่มขั้นการประเมินผลการ

แสดงเข้ามาด้วย Peter Chilver ให้เหตุผลว่า ขึ้นการประเมินผลการแสดง ซึ่งแบ่งได้ 3 ลักษณะคือ การวิเคราะห์ การอภิปรายและการแสดงเพิ่มเติม เป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมการแสดงละคร ทั้งนี้เพราะผู้จัดกิจกรรมการแสดงละคร จะทราบว่า การจัดของตนครั้งนั้นประสบผลสำเร็จมากน้อยเพียงใด จัดได้บรรลุจุดประสงค์หรือไม่ ก็ได้จากผลของการประเมินกิจกรรม

กล่าวโดยสรุปได้ว่า การสอนโดยการแสดงละครนั้นมีหลักที่ควรยึด 3 ประการใหญ่ ๆ คือ ขึ้นเตรียมการ ขึ้นแสดง และขึ้นประเมินผล ขึ้นประเมินผลนี้เน้นว่ามีความสำคัญมาก สำหรับการแสดงละครเพื่อการศึกษา เพราะจะทำให้เราทราบว่า เราจัดได้บรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่

การแสดงละครจะดูสมจริงสมจังขึ้น ถ้าได้มีการจัดฉาก เครื่องแต่งตัว แสง เสียงและจัดอุปกรณ์ประกอบการแสดงด้วย ในเรื่องการจัดฉาก ผู้สอนอาจตัดแปลงวัสดุอุปกรณ์เท่าที่มีอยู่หรือพอหาได้มาประกอบการจัดฉาก เช่น กิ่งไม้ ทรายถาดต้นไม้ เป็นฉากป่าและสวน ส่วนเครื่องแต่งกาย หากไม่สามารถจัดหาได้ตรงตามเนื้อเรื่อง ก็อาจใช้กระดาษสีหรือเศษผ้าหรือผ้าประดับตกแต่งก็ได้ การพิจารณาว่าควรสร้างฉาก เครื่องแต่งตัว แสง เสียง หรืออุปกรณ์ประกอบการแสดงมากน้อยเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่อง วัตถุประสงค์ งบประมาณ วัสดุที่มีและความสามารถในการประดิษฐ์ของผู้ร่วมงาน ควรอยู่ในดุลยพินิจของผู้สอน

ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมการแสดงละคร

วิชาญ สว่างวงศ์ (2528) และสุจริต เพียรชอบ (2531) ได้กล่าวถึงข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมการแสดงไว้สอดคล้องกันคือ ควรให้นักเรียนทุกคนได้มีโอกาสร่วมกิจกรรมการแสดง ไม่เลือกเฉพาะเด็กที่เก่ง กล้าแสดงออกหรือมีพรสวรรค์เท่านั้น ควรให้เด็กที่เขินและขี้อายได้มีโอกาสแสดงออกบ้างตามความเหมาะสม นอกจากนี้บรรยากาศในการแสดงก็ควรเป็นกันเอง สนุกสนาน ไม่บังคับขู่เข็ญ มีระเบียบ แต่ทั้งนี้ต้องไม่สนุกจนลืมสาระสำคัญที่เป็นแก่นแท้ของเรื่อง ควรจัดให้สอดคล้องคล้ายคลึงกับสภาพความเป็นจริงในชีวิต ให้เด็กได้แสดงออกทางศิลปะ ดนตรี และวรรณศิลป์ให้สัมพันธ์กับการแสดงละครด้วย และประการสำคัญ เมื่อจบการแสดงจะต้องมีการอภิปรายเพื่อสรุปสาระของเรื่องด้วย

จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมการแสดงละครนั้น จุดประสงค์ใหญ่อยู่ที่ผลอันจะเกิดกับเด็กโดยรวม ซึ่งผู้สอนไม่ควรจะมองข้ามไป

ประโยชน์ของการนำการแสดงละครมาใช้ในการเรียนการสอน

การนำการแสดงละครมาใช้ในการเรียนการสอนนั้น ถ้าผู้สอนนำมาใช้อย่างเหมาะสมแล้ว ก็จะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาเอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างมาก ปัจจุบันมีการนำการแสดงละครมาใช้ประกอบการเรียนการสอนมากขึ้น โดย บุญเหลือ ทองเอี่ยม (2523) และ ฉวีวรรณ กิณาวงค์ (2524) ให้เหตุผลที่สอดคล้องกันว่า เด็กที่อยู่ในวัย 1 ขวบขึ้นไป จะสนใจและสนุกสนานกับการแสดง เป็นการสนองความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก และเด็กหรือผู้ที่มีความแตกต่างกันทั้งทางด้านวัฒนธรรมและความเป็นอยู่ การแสดงละครจะช่วยให้สื่อความหมายเข้าใจกันได้

นอกจากนี้การแสดงละครประกอบการเรียนการสอนยังทำให้เยาวชนของชาติได้รับการพัฒนาทางด้านจิตใจ โดยการปลูกฝังรสนิยมในด้านสุนทรียศาสตร์ เพราะการละครส่งเสริมการแสดงออกของเด็ก ช่วยพัฒนาบุคลิกภาพ พัฒนาความคิดริเริ่มและสร้างสรรค์ พัฒนาด้านจิตใจให้มีศิลปะนิยมและรักวัฒนธรรมไทย การละครนอกจากจะทำให้เยาวชนมีความคิดกว้างขวางแล้วยังสามารถช่วยให้มีการแสดงออกทางด้านอารมณ์อีกด้วย เด็กสามารถที่จะแสดงออกด้านอารมณ์ความรู้สึกของเขาขณะนั้นได้ว่ามีความต้องการอย่างไร อารมณ์และความรู้สึกนี้ นอกจากจะแสดงออกมาในรูปของการแสดงละครนั้น ยังสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ในเรื่องของการเขียนบทละครประเภทสร้างสรรค์ด้วย จึงกล่าวได้ว่าการละครมีความจำเป็นและสำคัญมากที่จะนำมาใช้ในการเรียนการสอนของไทย

ส่วน อมรา ปฐภิญโญบุรณ (2522) ได้กล่าวถึงคุณค่าของศิลปะการละครต่อการศึกษาไว้อย่างกว้างขวางดังนี้คือ ก่อให้เกิดความตื่นตา ตื่นใจ เพราะจุดประสงค์ของการแสดงละครมีเพื่อสนองความรู้สึกรับรู้และความบันเทิงใจ เป็นการสร้างความประทับใจแก่ผู้แสดง เป็นผลดีต่อการสร้างความจำอีกด้วย นอกจากนี้ยังส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักใช้จินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ในการจัดการแสดง รู้จักแสวงหาและค้นพบความสามารถของตน ช่วยเพิ่มพูนความรู้ในด้านต่าง ๆ ที่แฝงอยู่ในเนื้อหาของละคร พัฒนาความคิดและจิตใจ สอรับความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน ฝึกฝนการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 และยังให้ประสบการณ์แก่ผู้เรียนในด้านการทำงานร่วมกัน รู้จักรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย รู้จักแบ่งหน้าที่และประสานงานกันอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับความเห็นของ นันทกथा ลำดวน (2531) ที่ว่า ละครนอกจากจะมี

ส่วนช่วยในการหล่อหลอมจิตใจของเด็กให้มีสุนทรีย์ มีความชื่นชมในธรรมชาติ ความสวยงามของชีวิตและคุณค่าของมนุษย์แล้ว ละครยังมีส่วนช่วยให้เด็กมีความเข้าใจในเนื้อหา ช่วยสะท้อนความคิดความเชื่อของเด็ก ช่วยให้เข้าถึงเรื่องที่แสดงและเกิดความซาบซึ้ง เข้าใจและจดจำเนื้อหาได้แม่นยำและยาวนานขึ้นได้หากผู้สอนสร้างบทละครจากเนื้อหาที่เรียน

การละครที่นำมาประกอบการเรียนการสอน นอกจากจะมีคุณค่าดังได้กล่าวมาแล้ว การละครยังใช้เป็นสื่อการเรียนการสอนประเภทวิธีการที่สามารถนำมาใช้สอนได้อย่างเหมาะสมเกือบทุกวิชาในทุกสถานโรงเรียนทุกระดับชั้น การสร้างละครประกอบการเรียนการสอนทำได้ไม่ยากนัก โดยเฉพาะในการเรียนการสอนภาษา ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะทั้งสี่ทางภาษา คือ การฟัง การพูด การอ่านและการเขียน และทักษะทั้งสี่นี้จะอยู่ในบทเรียนภาษาไทยอยู่แล้วในทุกระดับชั้น เพียงแต่ให้ผู้สอนรู้จักคิดแปลง แก้ไขและปรับปรุงให้เหมาะสมกับผู้เรียนมากขึ้นก็ใช้ได้แล้ว

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการอ่านบทสนทนา

ความหมายของการอ่านบทสนทนา

อมรา ปฐภิญโญบุรณ (2522) และ ชวลิต ผู้ภักดี (2527) ให้ความเห็นถึงความหมายของการอ่านบทสนทนาที่สอดคล้องกันว่า การอ่านบทสนทนา หมายถึง การแสดงน้ำเสียงแทนบทบาทหรือท่าทาง เน้นความสำคัญของการใช้เสียงในการอ่าน อาจเป็นการแสดงโดยไม่มีท่าทางประกอบ ตัวอย่างการอ่านบทสนทนาที่ผู้สอนนำมาใช้กันมาก ได้แก่ การอ่านบทสนทนาในบทละครพูด ละครพูดคำกลอน บทละครวิทยุ และการอ่านบทสนทนาโต้ตอบต่อหน้าที่ประชุม

สรุปได้ว่า การอ่านบทสนทนานั้นเป็นรูปแบบหนึ่งของการสอนทักษะทางภาษาทางด้าน การฟังและการอ่านออกเสียง ที่ครูผู้สอนนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนมากที่สุด (อมรา ปฐภิญโญบุรณ, 2522) โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะให้เข้าใจลักษณะของตัวละครและเหตุการณ์ ตลอดจนการสร้างความสามารถในการตีความจากข้อความที่อ่าน ลักษณะการอ่านบทสนทนาประกอบด้วยวิธีการเจรจา สืลาการพูด น้ำเสียงในการอ่าน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความสำคัญในการสื่อความหมายแทนการแสดงท่าทาง

การสอนอ่านบทสนทนา

ลักษณะของเรื่องราว นิทาน หรือนิยาย หรือแม้แต่ในหนังสือเรียนภาษา ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับบทสนทนา ทั้งนี้เพราะการสนทนาเป็นเครื่องบ่งบอกถึงสภาพการดำรงชีวิตและเป็นกิจกรรมจำเป็นในการดำรงชีวิตอีกด้วย นั่นคือ การดำเนินเรื่องที่ใช้บทสนทนา ช่วยให้การดำเนินเรื่องคล้ายกับช่วยให้ผู้อ่านเข้าไปอยู่ในสถานการณ์นั้นด้วยตนเอง ย่อมก่อให้เกิดอารมณ์ร่วมในการอ่านได้ดี ทั้งผู้อ่านควรได้แบบอย่างในการใช้คำพูดให้สอดคล้องกับสถานการณ์และความนิยมของสังคมอีกด้วย บันลือ พฤกษ์วัน (2534) ได้กล่าวสรุปถึงการดำเนินการสอนการอ่านบทสนทนาไว้ 2 ประการใหญ่ ๆ คือ การดำเนินการสอนโดยทั่วไปคือ ผู้สอนควรกำหนดขอบข่ายความยาวของเรื่องให้เหมาะสมกับเวลา แล้วนำเข้าสู่บทเรียน ควรทำความเข้าใจคำศัพท์หรือคำยากในในเรื่องนั้น ๆ ก่อน อาจให้เด็กเขียน สเกต หรือเล่นเกมเกี่ยวกับคำศัพท์นั้นแล้วพูดประโยค แต่งประโยค และเขียนประโยคเป็นการอธิบายหรือใช้คำศัพท์นั้นด้วย หลังจากนั้นกำหนดตัวผู้อ่านให้อ่านไปตามบทบาทของผู้สนทนา อาจมีการกำหนดตัวผู้บรรยายด้วย ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องเน้นลีลาในการออกเสียง เว้นวรรคตอนในการอ่านให้ถูกต้องและเหมาะสม ให้เด็กได้ฝึกมารยาทในการฟังไปพร้อม ๆ กันด้วย และเมื่อจบการอ่านในแต่ละครั้ง ควรมีการสรุปการอ่านบทสนทนาด้วยว่า เรื่องราวเป็นอย่างไร อาจสรุปโดยการถามตอบหรือการอภิปรายร่วมกันก็ได้

อีกประการหนึ่งก็คือ การดำเนินการสอนการอ่านบทสนทนา จะต้องพิจารณาถึงเรื่องที่สนทนาว่า ควรจะส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาทางด้านใด เช่น ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้ถึงโครงสร้างของประโยค ได้แก่ ภาคประธาน กริยา ภาคขยาย หรืออื่น ๆ เพื่อให้รู้หน้าที่ของคำหรือใจความของประโยคที่แต่นั้น มีส่วนสัมพันธ์กับเนื้อหาของกลุ่มประสบการณ์ใด ต้องการให้เข้าใจในเรื่องใด ส่งเสริมการประพจน์ ปฏิบัติ ด้านใด เป็นต้น นอกจากนั้นหากมีคตินจน์ สุภาชิต คำคมหรืออุทาหรณ์ อยู่ในบทสนทนานั้น ๆ ควรส่งเสริมให้มีการอภิปราย สรุปพร้อมกับยกตัวอย่างประกอบ และเขียนเรียงความ แต่งนิทานประกอบเรื่องนั้น ๆ เพื่อให้เห็นจริงขึ้น

อย่างไรก็ตาม การแสดงการอ่านบทสนทนานั้น ควรให้เด็กเกิดความประทับใจในบทเรียนให้มากที่สุด โดยสอดแทรกกิจกรรมทางศิลปศึกษา ดนตรี นาฏศิลป์ หรือการขับร้อง กิจกรรมทางพลศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเกมการเล่น เกมทางภาษาและเกมการแข่งขัน ควรเสริมเข้าไปเพื่อให้บทเรียนสนุกสนาน

จะเห็นได้ว่า การสอนการอ่านบทสนทนานั้น ผู้สอนจะต้องยึดหลักหลายประการ ผสมผสานกัน ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการตามธรรมชาติของเด็ก เด็กได้เปลี่ยนบรรยากาศในการเรียน สนุกสนานในการเรียนไม่เบื่อหน่าย จะส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

ลักษณะของบทสนทนา

บทสนทนาที่ปรากฏในหนังสือ นั้น มีหลายลักษณะที่แตกต่างกันออกไป พอจะสรุปเป็นลักษณะเด่น ๆ ตามทรรศนะของ สิทธา นิธิจกุลวตล (2532) ได้ 4 ประการคือ บทสนทนาที่เป็นการเล่าเรื่องทำนองเสนอข้อมูล บทสนทนาแบบอภิปรายโต้แย้งถกเถียงกัน บทสนทนาแบบสั่งสอน ตักเตือนให้ข้อเตือนสติ และบทสนทนาแบบสั่งการ

การเลือกบทสนทนามาใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา นั้น ควรจะเป็นประเภทการเล่าเรื่องทำนองเสนอข้อมูลโดยสอดแทรกเนื้อหาที่ต้องการเน้นเข้าไป เป็นบทสนทนาประเภทที่ให้ข้อคิดเตือนสติกับเด็ก และถ้าเป็นไปได้ผู้สอนควรเลือกบทสนทนาที่มีคุณธรรม จริยธรรมสอดแทรกเข้าไปด้วย ทั้งนี้เพื่อเป็นการหล่อหลอมให้เด็กมีคุณธรรม จริยธรรมที่ฝังงมอยู่ในจิตใจให้มากที่สุด สอดคล้องกับคำกล่าวของ สมพงษ์ จิตระดับ (2527) ที่ว่า คุณธรรม จริยธรรม ควรปลูกฝังให้เกิดกับเยาวชนไปตั้งแต่เด็ก เพื่อสังคมที่ร่มเย็นในอนาคต

ลักษณะที่ดีของบทสนทนา

นันทกथा ลำควน (2531) และ สิทธา นิธิจกุลวตล (2532) ได้กล่าวถึง ลักษณะที่ดีของบทสนทนา ไว้ในทำนองเดียวกันว่า บทสนทนาที่ดีนั้นควรมีลักษณะดังนี้คือ

1. ไม่นูนออกเรื่อง ควรพูดให้สอดคล้องกับเนื้อเรื่องที่ผู้เขียนตั้งใจไว้
2. เป็นไปตามธรรมชาติ เหมาะสมกับฐานะของตัวละคร ถ้าตัวละครมีการศึกษาดี ก็ต้องใช้ภาษาที่สละสลวย แสดงความคิดความรู้ แสดงการใช้เหตุผลอย่างมีหลักการ ฯลฯ ถ้าตัวละครเป็นคนด้อยสติปัญญา ก็ไม่ควรพูดจาแสดงความเฉลียวฉลาดจนเกินตัว เป็นต้น
3. บทสนทนาไม่ควรยาวเยิ่นเย้อและขาดน้ำหนัก ไม่ควรมีลักษณะสั่งสอน โน้มน้าวชวนเชื่อ หรือชี้แจงตรง ๆ เพราะจะทำให้เกิดความเบื่อหน่าย
4. บทสนทนาไม่ควรต่อเนื่องกันนานเกินไป ควรใช้บทบรรยายสลับบ้าง ควรทิ้งระยะ บทสนทนาให้ห่างกันพอสมควร

5. คำพูดในบทสนทนาควรมีลักษณะเหมือนจริง แต่ไม่จำเป็นต้องใช้ภาษาผิด ๆ มากจนกลายเป็นการสนับสนุนภาษาวิบัติ และก็ไม่ควรแต่งภาษาพูดให้เรียบร้อยประณีตจนกลายเป็นภาษาเขียน ภาษาพูดที่ดีควรถูกกาลเทศะ มีศิลปะการใช้ภาษาและสอดคล้องกับหลักวิทยาศาสตร์หรือวาทศิลป์

สรุปได้ว่า บทสนทนาที่ดีนั้นต้องสอดคล้องกับเรื่องที่มีผู้เขียนต้องการเสนอ เหมาะสมกับฐานะของตัวละคร เป็นภาษาพูดที่ดีถูกกาลเทศะ บทสนทนาไม่ควรยาวจนเกินไปควรมีการบรรยายสลับบ้าง

ลีลาการอ่านบทสนทนา

ในการอ่านบทสนทนา ลีลาการอ่านมีความสำคัญมาก เพราะแม้ผู้อ่านจะอ่านได้ถูกต้องตามอักขรวิธีทั้งหมด แต่ถ้าลีลาการอ่านไม่ดี ไม่มีจังหวะจะโคนหรือวรรคตอนผิดที่ ก็จะทำให้เสียคุณสมบัติทั้งของผู้อ่านและของเรื่องที่อ่านด้วย พระยาอุปถัมภ์ศิลปสาร (อ้างถึงใน บุญเกื้อ ควรหาเวช, 2533) ได้กล่าวถึงความสำคัญของลีลาการอ่านไว้ว่า "ลีลาการอ่านนั้นเป็นสิ่งสำคัญต้องอ่านให้ชัดและให้ดังพอที่ผู้ฟังจะได้ยินทั่วกัน แต่ไม่ควรให้ดังจนกลายเป็นการร้องขายขนม" และท่านยังให้ข้อเสนอแนะการอ่านบทสนทนาที่เป็นบทร้อยแก้วไว้ดังนี้

1. พยายามอ่านให้เป็นเสียงพูด
 2. คำขึ้นต้นควรให้ดังและช้ากว่าปกติเล็กน้อย เพื่อให้ผู้ฟังกลับจิตมาตั้งใจฟัง แล้วจึงผ่อนเสียงลงเป็นปกติ และเร็วเข้าเป็นลำดับจนลงวรรคจึงหยุด และขึ้นต้นอีกครั้งก็ให้ดังและช้าดังกล่าวแล้ว
 3. พยายามหยุดหายใจในที่จบวรรคหรือจบคำ อย่าหยุดควบคำ เช่น นครราช-สีมา เป็นต้น ถ้าคำใดเป็นคำสำคัญก็ให้เน้นถ้อยคำให้ชัดเจนหรือเรื่องเขากล่าวเป็นข้อ ๆ เช่น ศิลหาคือ เว้นการฆ่าสัตว์ เว้นการลักทรัพย์ ฯลฯ ต้องทอดจังหวะเป็นข้อ ๆ ไป
 4. ต้องเป็นไปตามเนื้อเรื่อง คือถึงเรื่องใดหรือเป็นข้อความที่คู่ ก็ใช้เสียงแข็งและเร็ว ถึงบทอ่อนวอนก็ทอดให้เสียงอ่อนหวานลง เป็นต้น คือให้ถือเอาตามที่คนพูดเป็นหลัก
- อย่างไรก็ตาม การแสดงการอ่านบทสนทนานั้นหากจะให้เกิดผลดีแล้วผู้พูดอาจแสดงท่าทางประกอบหรือใช้มือไม้ประกอบได้เพื่อให้ผู้ฟังได้เข้าใจมากยิ่งขึ้น

ประโยชน์ของการนำการแสดงการอ่านบทสนทนาใช้ในการเรียนการสอน

การแสดงการอ่านบทสนทนา เป็นวิธีการที่สะดวกเหมาะที่จะนำมาใช้เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ จากการอ่านออกเสียงตามปกติ ซึ่งแต่เดิมให้ความสำคัญในฐานะที่เป็นการฝึกทักษะการอ่านและสร้างความเข้าใจของผู้เรียน ปัจจุบันผู้สอนได้นำการแสดงการอ่านบทสนทนาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนกันมากขึ้น ซึ่ง อมรา ปรวิญญูบุรณ (2522) ได้ทำการวิจัยและพบว่า กิจกรรมการแสดงการอ่านบทสนทนา มีคุณค่าต่อการเรียนการสอนในด้านต่าง ๆ เช่น การฝึกใช้ภาษาช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนทักษะ การฟัง การพูด และการอ่าน นอกจากนี้ยังได้ปรับปรุงบุคลิกภาพทางการออกเสียง สามารถนำมาใช้ได้สะดวกเหมาะที่จะใช้เพื่อเปลี่ยนบรรยากาศการเรียนและให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาที่เรียนได้เป็นอย่างดี

จากเหตุผลดังกล่าว สรุปได้ว่า การอ่านบทสนทนามีคุณค่าต่อการเรียนการสอนมาก โดยเฉพาะในการใช้ภาษา การแสดงการอ่านบทสนทนานั้น จะต้องมีการเตรียมตัวและฝึกซ้อมในการสวมบทบาทตัวละครด้วย ทั้งนี้เพื่อให้การแสดงสมบูรณ์แบบในด้านการแสดงอารมณ์ของตัวละคร โดยใช้น้ำเสียงในการถ่ายทอดความรู้สึก อารมณ์ไปยังผู้ฟัง เพื่อให้ผู้ฟังเข้าใจและคล้อยตามไปด้วย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความคงอยู่ของการเรียน

ความคงอยู่ของการเรียน (Retention) หรือความจำ บางตำราเรียกว่า การทรงไว้ หรือความยึดเหนี่ยว มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของเด็กมาก เพราะไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้สิ่งใด วิชาใดก็ตาม ถ้าเด็กมีความจำในเนื้อหาได้ดีแล้ว ก็จะส่งผลให้เด็กสามารถนำความรู้ที่ได้นั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างถูกต้อง เกิดผลดีทั้งต่อตนเองและสังคม กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528) ไสว เลี่ยมแก้ว (2528) และวราพจน์ ศรีสง่าไชย (2534, แปลจากงานเขียนของ เจมส์ ดี วินแลนด์) ให้ความหมายของความจำไว้คล้ายคลึงกันว่า ความจำ หมายถึง ผลที่คงอยู่ในสมองหลังจากสิ่งเร้าได้หายไปจากสนามสัมผัสแล้ว ซึ่งผลที่เกิดขึ้นในสมองนี้มาจากการเรียนรู้ทั้งทางตรงและทางอ้อม และสามารถถ่ายทอดออกมาในรูปของการระลึกได้ (Recall) หรือจำได้ (Recognition) หลังจากทิ้งไปชั่วระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของ

Adams (1967) ทิวว่า ความจำคือ การคงไว้ซึ่งผลของการเรียนหรือความสามารถที่จะระลึกได้ถึงสิ่งที่เคยเรียนและเคยมีประสบการณ์รับรู้มาแล้วด้วย

ความจำเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ และการเรียนรู้ทั้งหมดตั้งอยู่บนความจำ ดังนั้น การเรียนรู้และความจำจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ไม่สามารถแยกจากกันได้ เด็กที่เกิดการเรียนรู้ได้ดีจะส่งผลต่อการจำ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528) และไสว เลี่ยมแก้ว (2528) แบ่งระบบความจำมนุษย์ไว้ 3 ระบบคือ ระบบความจำการรู้สึกสัมผัส (Sensory Memory หรือ SM) ระบบความจำระยะสั้น (Short-Term-Memory หรือ STM) และระบบความจำระยะยาว (Long-Term-Memory หรือ LTM) ความจำระยะยาวเป็นระบบความจำที่ถาวร ถือว่ามีคุณค่ายิ่ง ระยะเวลาความคงอยู่ของความจำไม่จำกัดเวลา อาจจำไปเรื่อย ๆ จนตลอดชีวิต ความจำระยะยาวจะคงอยู่ได้มากหรือน้อยขึ้นอยู่กับเวลา ชัยพร วิชชาวุธ (2520) กล่าวว่า การศึกษาทบทวนสิ่งที่เรียนรู้หลาย ๆ ครั้ง จะช่วยให้จำได้คงทนและยาวนาน ช่วงระยะเวลาที่ความจำระยะสั้นจะฝังตัวกลายเป็นความจำระยะยาวหรือความคงอยู่ของการเรียน ใช้เวลาประมาณ 14 วัน หลังจากได้เรียนรู้ผ่านไปแล้ว จากการศึกษาโค้งความจำของ ชัยพร วิชชาวุธ โดยการเรียนเกิน 0% หมายความว่า ไม่มีการเรียนซ้ำหรือเรียนเกิน หลังจากจบบทเรียนแล้ว ตั้งแต่เวลา 14 วัน ไปจนถึง 1 เดือน พบว่า ผลของความจำจะเหลือเท่ากัน ดังนั้นการวัดความคงอยู่ของการเรียน จึงมักใช้เวลา 2 สัปดาห์ หลังจากสิ้นสุดการเรียนแล้ว

องค์ประกอบของกระบวนการเรียนรู้และการจำ

ผู้เรียนจะจำสิ่งที่เรียนรู้มาได้มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ กระบวนการเรียนรู้เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญมาก Gagne (1970 : อ้างถึงใน สรุศักดิ์ ภาณุจนการุณ, 2531) ได้อธิบายขั้นตอนของกระบวนการเรียนรู้และการจำไว้ว่า มีขั้นตอนดังนี้คือ ขั้นสร้างความเข้าใจ ขั้นเรียนรู้ ขั้นเก็บไว้ในความจำ และขั้นการรื้อฟื้น ซึ่งขั้นตอนทั้งหมดนี้ จะต้องสัมพันธ์กัน ถ้าขั้นตอนการสร้างความเข้าใจและขั้นการเรียนรู้ไม่ดี ขั้นตอนการเก็บไว้ในความจำและขั้นการรื้อฟื้นก็จะไม่ดีคือ อาจจำได้น้อยหรือจำไม่ได้ก็ได้ ดังนั้นการเรียนรู้จึงต้องอาศัยตัวแปรที่ช่วยความจำ เอนกกุล กริแสง (2526) และ กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ (2528) ได้เสนอแนวการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความจำได้มากขึ้น เร็วขึ้น และคงอยู่ระบบความจำที่ยาวนาน ไปในแนวเดียวกันว่า ควรจัดบทเรียนให้มีความหมาย โดยการ

สร้างสื่อสัมพันธ์ การจัดเป็นระบบไว้ล่วงหน้า การจัดเป็นลำดับขั้น และการจัดเข้าเป็นหมวดหมู่ นอกจากนี้ ต้องจัดสถานการณ์ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี ได้แก่ การเรียนเพิ่ม การทบทวนบทเรียน การเรียนเกิน การท่องจำ และยึดการจำอย่างมีหลักเกณฑ์ โดยการสร้างรหัส (Coding) ซึ่งได้แก่ รหัสตัวย่อ รหัสแทนตัวเลข การสร้างคำสัมผัส และการสร้างจินตภาพ

จะเห็นได้ว่า ความคงอยู่ของการเรียนหรือความจำเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องสร้างให้เกิดกับผู้เรียน เพราะการจำเป็นองค์ประกอบสำคัญของการเรียนรู้ซึ่งไม่สามารถแยกจากกันได้ ผู้เรียนที่มีความจำดี ผลการเรียนรู้ก็ติดตามไปด้วย เพราะฉะนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เอื้อให้ผู้เรียนเกิดความจำที่แม่นยำและยาวนาน จึงเป็นสิ่งที่ผู้สอนจะต้องคำนึงถึงทุกครั้งจัดกิจกรรมการเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแสดงละครและการอ่านบทสนทนา

งานวิจัยที่เปรียบเทียบผลระหว่างการแสดงละครและการอ่านบทสนทนานั้น ไม่ปรากฏแต่มีงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

นิตยา ประพฤติกิจ (2527) ได้วิจัยเปรียบเทียบสัมฤทธิ์ผลทางการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาฝึกหัดครู วิชาเอกภาษาอังกฤษที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครกับการฝึกปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาวิชาเอกภาษาอังกฤษชั้นปีที่ 2 ของวิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง จำนวน 45 คน เป็นกลุ่มทดลอง 22 คน กลุ่มควบคุม 23 คน ผลการวิจัยสรุปว่า สัมฤทธิ์ผลทางการพูดภาษาอังกฤษโดยส่วนรวมของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการละครสูงกว่านักศึกษาที่เรียนโดยการฝึกปฏิบัติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุวรรณี ยหะกร (2530) ได้วิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยการแสดงละครและสอนโดยการอภิปราย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ของโรงเรียนปากเกร็ด จำนวน 2 ห้องเรียน ห้องที่ 1 สอนโดยการแสดงละครและห้องที่ 2 สอนโดยการอภิปราย ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่สอนโดยการแสดงละคร

และสอนโดยการอภิปรายแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กลุ่มที่เรียนโดยใช้การ
แสดงละครให้ผลสัมฤทธิ์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนโดยการอภิปราย

ฉันทนา กุลธวัชวิชัย (2530) ได้ทดลองสอนแบบนาฏการในวิชาภาษาไทย ชุด
ทักษะสัมพันธ์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งการทดลองแบบนาฏการประกอบด้วยกิจกรรมการอ่าน
บทสนทนา การแสดงสด และการทนายปริศนาท่าทาง โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปี
ที่ 1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒปทุมวัน จำนวน 2 ห้องเรียน ผลการวิจัย
ปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนแบบนาฏการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
วิชาภาษาไทยแตกต่างจากนักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคู่มือครู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
.01 กลุ่มที่ได้รับการสอนแบบนาฏการมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการสอนตาม
แนวคู่มือครู และนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบนาฏการมีความสนใจในการเรียนวิชาภาษาไทยสูงกว่า
นักเรียนที่ได้รับการสอนตามแนวคู่มือครู

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวกับการใช้กิจกรรมการละครในการ
สอนดังต่อไปนี้

John Raymond Sharpham (1972) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการใช้กิจกรรมการ
ละครสร้างสรรค์ในระดับมัธยมศึกษาในประเทศอังกฤษ (A Descriptive Study of
Creative Drama at the Secondary Level in England) โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษา
วิธีสอนและธรรมชาติของกิจกรรมการละครในระดับมัธยมศึกษาและเพื่อวิเคราะห์ลักษณะวิธีสอน
เฉพาะ เพื่อแสดงถึงการนำกิจกรรมการละครไปใช้สอนในสหรัฐอเมริกา และเพื่อเป็นแนวทางใน
การวิจัยในสาขาต่อไปทั้งในอังกฤษและอเมริกา

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และตีความหมายข้อมูล 3 ด้านคือ

1. ธรรมชาติของกิจกรรมการละคร
2. ปรัชญาสำหรับการใช้กิจกรรมการละคร
3. เทคนิคที่ใช้ในกิจกรรมการละคร

จากการศึกษา นอสรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมการละครเป็นกระบวนการสอนที่มีคุณค่าและมีสาระแก่นสาร
2. กิจกรรมการละครเป็นกิจกรรมที่ใช้ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งกิจกรรม

การละครนี้มีการแสดงทั้งรายบุคคลและกลุ่ม โดยเน้นการพัฒนาด้านการยอมรับตัวเองและการยอมรับผู้อื่น

3. กิจกรรมการละครระดับมัธยมศึกษาในประเทศอังกฤษไม่เหมือนกับการแสดงบนเวทีและทำหน้าที่ต่างกัน เพราะกิจกรรมการละครไม่ต้องมีผู้ชมและไม่จำเป็นต้องเป็นการแสดงอย่างงดงามหรือต้องจบสมบูรณ์

4. ครูผู้จัดกิจกรรมการละคร ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้นำทางและให้ความสะดวกแก่นักเรียนอย่างใกล้ชิดในการจัดกิจกรรม ครูอาจใช้แนวการสอนเพียงวิธีเดียวหรือหลาย ๆ วิธีรวมกันก็ได้

5. ไม่มีวิธีการใดที่ถูกต้องหรือสร้างขึ้นเพื่อใช้กิจกรรมการละครระดับนี้ โดยเฉพาะแต่จะใช้แนวทางหลายวิธีด้วยกัน

6. การประเมินผลกิจกรรมการละครขึ้นอยู่กับครู ผู้ตัดสินด้วยตนเองแบบอัตนัย ซึ่งแสดงให้เห็นถึงจุดอ่อนของการใช้กิจกรรมการละครในระดับมัธยม

Charles Edward (1977) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการละครสร้างสรรค์ (Creative Dramatics) เพื่อพิสูจน์ความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กจากสภาวะแรงต้องการทางร่างกายและสังคมกับการใช้ละครสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพและพัฒนาการของเด็ก โดยอาศัยจิตวิทยาของ Piaget มาเทียบกับการละครสร้างสรรค์ Edward พบว่า การละครสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมอันจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับเด็กมิใช่เป็นเพียงกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนอกชั้นเรียน แต่ยังมีประโยชน์สำหรับการศึกษาในชั้นปฏิบัติในการแก้ปัญหาและเสริมสร้างสุนทรีย์ประกอบการพัฒนาบุคลิกภาพพร้อม ๆ กันด้วย

2. งานวิจัยที่เกี่ยวกับความคงอยู่ของการเรียน

มีผู้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับความคงอยู่ของการเรียน ดังต่อไปนี้

ทัศนีย์ สุวรรณพงษ์ (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่องการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความคงทนของการเรียนรู้อันระหว่างนักเรียนที่เรียนด้วยเกมจำลองสถานการณ์กับที่เรียนตามแผนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนด้วยเกมจำลองสถานการณ์กับที่เรียนตามแผนการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน และนักเรียนที่เรียนด้วยเกมจำลองสถานการณ์มีความคงทน หรือความคงอยู่ในการเรียนรู้นักเรียนที่เรียนตามแผนการสอน

สาลินี กุติกนิษฐ์ (2530) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์และความคงอยู่ในการเขียนและสะกดคำภาษาไทย ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนโดยใช้เกมและไม่ใช้เกม ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมมีความคงอยู่ในการเขียนสะกดคำแตกต่างกับนักเรียนที่ไม่ใช้เกม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนโดยใช้เกมมีความคงอยู่ของการเรียนดีกว่านักเรียนที่เรียนโดยไม่ใช้เกม

นิตดา ขจรนที (2530) ได้วิจัยเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านและเขียนภาษาอังกฤษ แรงจูงใจและความคงอยู่ในการจำของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับแนวการสอนตามแนวคู่มือครู ผลปรากฏว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษาและนักเรียนที่เรียนโดยการสอนตามแนวคู่มือครูมีความคงอยู่ในการจำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษามีความคงอยู่ในการจำสูงกว่านักเรียนที่เรียนตามคู่มือครู

สุรศักดิ์ กาญจนการณ (2531) ทำการวิจัยเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่าน การเขียนและความคงอยู่ในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่พูดภาษาเขมรเป็นภาษาแม่ที่ได้รับการสอนโดยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษากับวิธีสอนแบบปกติในวิชาภาษาไทย ผลการวิจัย ปรากฏว่า นักเรียนที่เรียนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษามีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและมีความคงอยู่ในการเรียนรู้แตกต่างกับนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีสอนปกติ โดยนักเรียนที่เรียนด้วยวิธีมุ่งประสบการณ์ภาษามีความเข้าใจในการอ่าน ความสามารถในการเขียนและมีความคงอยู่ในการเรียนรู้สูงกว่านักเรียนที่เรียนวิธีปกติ

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่เกี่ยวกับความคงอยู่ในการเรียนรู้ในต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

Ausubel (1960) ได้ศึกษาค้นคว้าเรื่องการเรียนรู้และความคงอยู่ในการจำ เนื้อเรื่องเป็นครั้งแรก โดยตั้งสมมติฐานการศึกษาค้นคว้าว่า การเรียนรู้และความคงอยู่ในการจำ เนื้อเรื่องที่มีความหมายแต่ผู้อ่านไม่คุ้นเคยมาก่อน จะทำได้และทำให้ง่ายขึ้นโดยการจัดบทนำที่มีความตรงกับเรื่องไว้ล่วงหน้าก่อนเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาปีที่ 4 ซึ่งศึกษาวิชาจิตวิทยาการศึกษาในมหาวิทยาลัยอิลลินอยส์ ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 120 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างอ่านบทความที่ไม่คุ้นเคยมาก่อน ทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ให้กลุ่มควบคุมอ่านบทความมีบทย่ออยู่

ล่วงหน้า เนื้อเรื่องและกลุ่มทดลองอ่านบทความที่มีบทย่อไม่ตรงกับเนื้อเรื่อง ผลการศึกษาค้นพบว่า กลุ่มทดลองมีการเรียนรู้และความคงอยู่ในการจำเนื้อเรื่องได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม

Cory and Micheal (1973) ได้ทดลองเปรียบเทียบการใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองกับการสอนแบบปกติ โดยแบ่งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มละ 18 คน กลุ่มทดลองเรียนด้วยชุดการเรียนด้วยตนเอง กลุ่มควบคุมเรียนโดยฟังคำบรรยาย เมื่อจบบทเรียนผู้สอนได้ทำการทดสอบกลุ่มตัวอย่างพร้อม ๆ กัน ปรากฏว่า กลุ่มทดลองได้คะแนนเฉลี่ย 78.2% กลุ่มควบคุมได้คะแนนเฉลี่ย 65% มีความแตกต่างที่ระดับความเชื่อมั่น .001 หลังจากนั้นอีก 1 เดือน ก็ให้ผู้เรียนทำแบบสอบถามชุดเดิมอีกครั้งหนึ่ง ปรากฏว่า กลุ่มทดลองได้คะแนนเฉลี่ย 69.4% และกลุ่มควบคุมได้คะแนนเฉลี่ย 50.4%

Weaver (1976) ได้เปรียบเทียบผลการเรียนรู้และความคงอยู่ในการจำจากการให้เด็กทำแบบฝึกหัดรวมครั้งเดียวกับการให้ทำเป็นระยะในวิชาคณิตศาสตร์ โดยทดลองกับนักเรียนระดับสี่ จำนวน 350 คน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 ทำแบบฝึกหัดรวม กลุ่มทดลองที่ 2 ทำเป็นระยะ หลังจากการเรียนรู้สามเดือนให้ทั้งสองกลุ่มทำแบบทดสอบวัดความคงอยู่ในการจำ ผลปรากฏว่า ความคงอยู่ในการจำของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย